

Kriisiapu on kohtaamista

Suomen Mielenterveysseuran Mirakle-hankkeessa on pilotoitu kotiin vietävää kriisiapua ikääntyneille asiakkaille. Kokeilun tulokset ovat lupaavia. Eloisa ikä -ohjelmaan kuuluvan hankkeen tuloksia esitellään myös marraskuun Mielenterveysmessuilla Wanhassa Satamassa Helsingissä.

Vaikeita elämäntilanteita kohdattaessa myös ikääntyneet hyötyvät kahdenkeskisestä, voimavaroja tukevasta ja empaattisesta keskustelusta. ”Juuri tätä minä kaipasinkin”, moni apua saanut luonnehtii.

Toteama voi vaikuttaa itsestäänselvyydeltä, mutta ei ole sitä. Avun hakeminen tai sen piiriin pääseminen on usein ikääntyneelle hankalaa. Yhtenä Mielenterveysseuran Mirakle-hankkeen tavoitteista on ollut selvittää, miten järjestölähtöinen kriisiapu vastaisi paremmin yli 60-vuotiaiden asiakkaiden tarpeisiin. Miten kriisiapua tulisi kehittää, että se olisi fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti saavutettavaa?

Ratkaisua lähdettiin etsimään kokeilemalla. Hanke palkkasi Tampereen kriisikeskus Osviittaan jalkautuvan kriisiyöntekijän, joka lähti luomaan verkostoja alueellisten toimijoiden kanssa. Asiakkaat löytyivät toimijoiden välityksellä. Samalla palvelu muovautui toimijoiden ja ikäihmisten tarpeiden mukaiseksi ja muita alueen palveluita täydentäväksi. Apu vietiin sinne, missä sitä tarvittiin - useimmiten asiakkaiden koteihin.

Suurten elämänmuutosten, menestysten tai muutoin vaikean tilanteen kohdatessa tilanteen purkaminen ja selkeytyminen parantaa mielialaa, toimin-

takykyä ja elämänhallinnan tunnetta. Se voi myös purkaa esteitä ottaa vastaan muuta arkea helpottavaa apua ja madaltaa kynnystä osallistua vaikkapa ryhmätoimintaan.

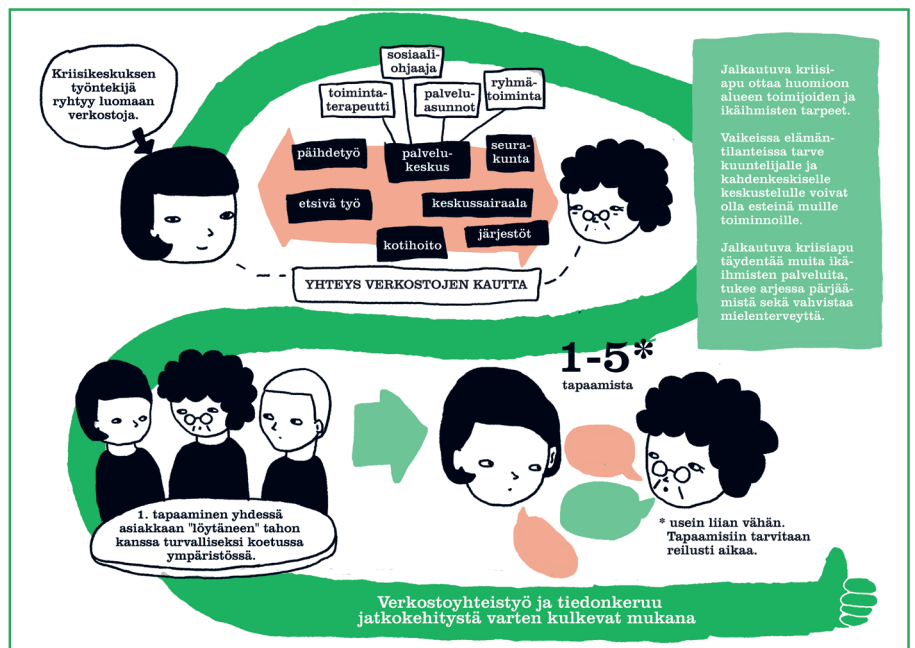
Etenkin isojen elämänmuutosten keskellä ikääntyneille asiakkaille on tärkeää, että apu tulee tuttuun ympäristöön. Kotiin tuotavissa palveluissa iäkkään asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittava ja arvostava kohtaminen korostuu. Itsemääräämisoikeus kriisiavussa merkitsee myös, että avun lähtökohtana on asiakkaan kokemaa kriisiä, ei muiden tahojen tulkintaa elämäntilanteesta.

Kokemus kohtaamattomuudesta syventää kriisejä. Jotta kohdatuksi tulemisen kokemus voi syntyä, tarjottavan

avun tulee olla kiireettömän tuntuisa. Ikäihmisten verkkaisempi ajantaju vaikuttaa sekä tapaamisten keston että avun etenemiseen. On kuitenkin hyvä muistaa, että kriisiapuun käytetty aika keventää muiden toimijoiden työtä.

Valtaosa ikääntyneistä haluaa asua kodissaan mahdollisimman pitkään ja tähän heitä myös yhteiskunnallisesti kannustetaan. Hyvä vanhuus kotona edellyttää kuitenkin monia asioita: terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimista, itsenäisen arjen tukemista sekä tarvittavan turvan tarjoamista.

Kun tiedetään, että iän karttuessa mielen hyvinvoinnin vaikutus toimintakykyyn lisääntyy, ikäihmisille saavutettavan kriisiavun arvo on ilmeinen.

Kaavio havainnollistaa kotiin vietävän kriisiavun toimintamallin, jota Mirakle-hanke pilotoi Tampereen kriisikeskus Osviitan kanssa.